

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Жешувський університет (Польща)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)**

Матеріали

II міжнародної науково-практичної конференції

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

11 квітня 2017 року

**Харків
ХНПУ
2017**

УДК 378.147 : 371.15

СТРУКТУРНА ОРГАНІЗАЦІЯ ІНТЕРАКТИВНОГО ЕЛЕМЕНТУ «ЛЕКЦІЯ» У РОЗРОБЦІ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ МАЙБУТНІМИ ВЧИТЕЛЯМИ В СИСТЕМІ MOODLE

В. В. Лебедєва, м. Харків

У тезах визначено суть інтерактивного елемента «лекція» в системі дистанційної освіти Moodle, його структурну організацію, функціональні можливості, алгоритм послідовної розробки та додавання в розділ курсу. Автором проаналізовано можливості застосування інструментального середовища в процесі побудови, складання, редагування змістового контенту лекції в системі Moodle, налаштування загальних параметрів елемента «лекція» та його навігаційні особливості.

Ключові слова: дистанційна освіта, система дистанційної освіти Moodle, дистанційний курс, інтерактивний елемент «лекція», інформаційні ресурси, контент, мультимедіа, Moodle-медіа можливості.

The essence of interactive element «lecture» in the distance learning system Moodle, its structural organization, functionality, an algorithm of consistent development and adding to a section of the course have been determined. The possibilities of application of tool environment in the process of constructing, compiling, editing of the content of lectures in system Moodle, setting the general options of the element «lecture» and its navigation features have been analyzed by the author.

Key words: distance learning, distance learning system Moodle, distance course, interactive element «lecture», informational resources, content, multimedia, Moodle media opportunities.

Дистанційна освіта (ДО) – це комплекс освітніх послуг, які можуть надаватися користувачам за допомогою спеціалізованого інформаційного освітнього середовища, яке базується на інформаційно-комунікаційних технологіях. Дистанційний навчальний процес реалізується в специфічній педагогічній системі, компонентами якої є мета, зміст, методи, засоби, організаційні форми навчання.

Дистанційний курс (ДК) – це комплекс навчально-методичних матеріалів та освітніх послуг, створених у віртуальному навчальному середовищі для організації дистанційного навчання на основі інформаційних і комунікаційних технологій за моделлю дистанційного навчання. Контент дистанційного курсу має відповідати таким вимогам:

- відповідність робочій програмі навчальної дисципліни, для вивчення якої розроблено дистанційний курс;
- дотримання чинних санітарних норм та ергономічних, програмно-технічних вимог до електронних освітніх ресурсів;
- дотримання законодавства України щодо захисту авторських прав.

Кожний дистанційний курс, розміщений у системі дистанційного навчання Moodle, повинен мати ресурси трьох типів: інформаційні, діяльнісні, комунікаційні.

Обсяг основного змісту ДК визначається відповідно до навчального плану підготовки фахівців і робочої програми навчальної дисципліни. Загальний обсяг ДК

визначається автором самостійно, виходячи з обсягу основного змісту курсу та обсягу додаткового матеріалу й повинен містити такі складові: інструктивну, інформаційну, контролюючу, комунікативну.

Ресурсне наповнення дистанційного курсу в системі Moodle полягає у:

- поданні студентам змісту навчального матеріалу (електронні конспекти, лекції, мультимедійні презентації лекцій, методичні рекомендації, вебінари тощо);
- закріпленні вивченого матеріалу;
- формуванні вмінь та навичок, самооцінювання та оцінювання навчальних досягнень студентів (завдання, тестування, анкетування, форум, чат тощо).

Створення дистанційного курсу має проходити низку певних послідовних етапів, тобто являє собою чітко визначений алгоритм дій. Отже, більш детально виокремимо та схарактеризуємо основні етапи створення інтерактивного елементу «лекція» при ресурсному наповненні дистанційного курсу.

Елемент «лекція» представляє навчальну інформацію в цікавій та гнучкій формі. Він ґрунтується на відповідях студентів, де кожна правильна відповідь відкриває нову сторінку теоретичного матеріалу та ставить нове питання, відповідь на яке, у свою чергу, забезпечує перехід суб'єкта навчання до наступної сторінки заняття. Матеріал лекції розбивається на частини і подається студентові поступово (тобто відбувається покрокове вивчення матеріалу). Для перевірки засвоєння матеріалу кожної частини лекції студентові пропонується відповісти на запитання. Причому студенти переходять до наступної частини змісту лекції тільки при правильній відповіді на питання. Неправильні відповіді або повертають студента на ту ж саму сторінку, де демонструється вже пройдений матеріал, або переводять його на іншу сторінку, де представлений більш детальний і спрощений опис теми.

Розглянемо приклади структурної організації (побудови) лекції. Елемент «лекція» дозволяє створювати ряд сторінок, які можуть бути представлені лінійним способом (лінійна послідовність), а також відтворювати нелінійний порядок показу сторінок.

При нелінійному підході необхідно представити лекцію у вигляді свого роду блок-схеми із запрограмованими переходами. Перехід з однієї послідовності лекцій на іншу здійснюється за допомогою спеціальних сторінок, типу «зміст». Викладач заздалегідь проектує маршрут переходів, складаючи маршрутну карту лекції для студентів.

В інтерактивному елементі «лекція» підтримуються такі основні типи сторінок:

- перший тип сторінки заняття: сторінка з питанням – надає студенту вибір правильного варіанту відповіді на питання. Студент читає матеріал за темою. Після чого йому ставляться деякі питання. Базуючись на відповідях студента, система пересилає його до іншої сторінки або, утворивши петлю, повертає назад до тієї ж самої сторінки. Сторінки з питаннями дозволяють студентам набирати бали за правильні відповіді;

- другий тип сторінки – сторінка змісту (рубрикатор) – надає користувачеві можливість обирати лише один із ланцюжків питань. Оскільки тут немає правильних або неправильних варіантів відповіді, вибір студента не впливає на його

оцінку. У кінці ланцюжка питань студент повертається в його початок, де йому буде запропоновано інший напрям або закінчення лекції.

Розробка інтерактивного елементу «лекція» вимагає значно більшого часу порівняно з іншими елементами курсу СДО Moodle. Так, перед створенням лекції бажано детальніше продумати її структуру, скласти блок-схему вивчення матеріалу.

Отже, створення лекції можна умовно розділити на такі етапи:

- 1) визначення параметрів встановлення лекції;
- 2) створення сторінок лекції;
- 3) розробка структури управління.

Розглянемо процес створення елементу «лекція» докладніше. Так, для додавання оболонки «лекції» необхідно:

- обрати вкладку «лекція» в меню «Додати елемент курсу»;
- у вікні «Додати» заняття в тему слід заповнити кілька блоків установок (параметри лекції): у генеральній секції дати: 1) ім'я лекції (назва завжди показується на сторінці курсу; 2) опис лекції (мета, завдання, зміст лекції);
- установити параметри подальших установок (зовнішні параметри, доступність, управління, параметри виставлення оцінки, загальні налаштування). За необхідності параметри установок можна завжди змінити.

Для збереження певних налаштувань потрібно натиснути кнопку «Зберегти і показати».

Після створення оболонки «лекції» її слід наповнити відповідним змістом, що має певний порядок (тобто послідовність вивчення навчального матеріалу), установлений викладачем. Для цього потрібно натиснути позначку створеної лекції в розділі курсу. Далі завантажиться сторінка управління лекцією, що має 4 вкладки: «Перегляд», «Редагувати» (згорнуто, розгорнуто), «Звіти», «Оцінити есе».

Вкладка «Перегляд» є режимом попереднього перегляду, що дозволяє побачити лекцію «очима студента». Для викладача такий режим є перевіркою правильності представлення послідовного ходу (навігації) лекції, що пропонується студентам.

Вкладка «Редагувати» включає 4 варіанти подальших дій (імпортувати питання, додати сторінку контенту, додати кластер, додати сторінку з питаннями

Функція «імпортувати питання» дозволяє користувачу імпортувати питання з текстового файлу. Файл повинен мати певний формат даних. При імпортуванні системи автоматично згенерує сторінки з питаннями, а людині необхідно буде лише заповнити зміст цих сторінок фрагментами тем заняття. При цьому рекомендовано використовувати формат «GIFT».

Функція «дати сторінку контенту» (змісту) відкриває сторінку, на котрій представлено інформаційну частину лекції з можливістю подальшого переходу за допомогою відповідних кнопок переходів на наступну сторінку вивчення іншої частини лекції.

Функція «дати кластер» є групою однотипних сторінок-питань, котрі будуть пропонуватися студенту випадково.

«Додати сторінку з питаннями» – сторінка лекції, що містить питання, відповіді й переходи до інших сторінок.

Вкладка «Редагувати» в режимі «розгорнуто» представляє послідовність створених сторінок у повному змістовому наповненні зі списками переходів. Кожна створена сторінка виділяється фоном та відокремлюється посиланнями (імпортувати питання, додати сторінку контенту (змісту), додати кластер, додати сторінку з питаннями). У такому режимі виконується редагування змісту сторінок, що вже створені або тільки будуть додаватися.

Режим «згорнуто» показує список змісту структури лекції, що містить заголовки сторінки, тип сторінки, переходи, функції дій.

Вкладка «Звіти» – показує результати лекції й статистику за питаннями.

Вкладка «Оцінити есе» – застосовується для ручного оцінювання питань типу «Есе».

Початок побудови лекції не є принциповим моментом, оскільки надалі викладач завжди може додати потрібні елементи і поміняти порядок їх розташування. Отже, процес створення лекції можна починати з будь-яких з вищезазначених операцій.

Список використаних джерел

1. Технологія створення дистанційного курсу : навч. посібник / за ред. В. Ю. Бикова та В. М. Кухаренка – К. : Міленіум, 2008. – 324 с.
2. Анисимов А. М. Работа в системе дистанционного обучения Moodle : учебное пособие / А. М. Анисимов. – Харьков : ХНАГХ, 2008. – 275 с.

УДК 371

РЕСУРСНИЙ ПІДХІД ЯК ФІЗІОЛОГІЧНА ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ

К. О. Лебедєва, м. Харків

Автором акцентується увага на значенні збереження фізіологічного ресурсу в процесі професійної підготовки майбутнього фахівця технічного профілю. Розглядаються фактори, які знижують працездатність студента: тривале перебування в положенні сидючи за столом, нервово-психічна напруга, негативні емоції, напружена робота в умовах дефіциту часу, висока відповідальність за результат засвоєння знань.

Ключові слова: *фахівець технічного профілю, ресурсний підхід, фізіологічний ресурс, професійна компетентність, працездатність.*

The author focuses on the importance of preservation of physiological resource in the process of professional training of future specialist of technical profile. The factors that reduce student's labor efficiency have been revealed. These factors are: long stay in a sitting position at table, neuropsychic tension, negative emotions, hard work in the shortage of time, high responsibility for results of education and acquisition of knowledge.

Key words: *specialist of technical profile, resource approach, physiological resource, professional competence, labor efficiency.*